

KERK & Leven

AARTSBISDOM

12 DOSSIER
HOE ONS DORP
LEEFBAAR HOUDEN?

Een sterke dorpsontwikkeling
voorkomt dat dorpen verworden
tot de som van huizen en riolen

NR. 18 | WEEKKRANT | 2 MEI 2013 | JAARGANG 74 | WWW.KERKENLEVEN.BE

Laboratorium Brussel

Nederlandstalige pastoraal Brussel wil naar een tiental hoofdkerken

- ▶ De hoofdstad telt nog weinig Nederlandstalige katholieken
- ▶ Beide taalgroepen delen al lang parochies
- ▶ Tegenwoordig bloeien vooral de buitenlandse gemeenschappen

Erik DE SMET

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat er gemiddeld om de 1,3 kilometer een kerk, in Brussel stad zelfs een om de twee straten. Nederlandstalige geloofsgemeenschappen daarentegen zijn er bescheiden. De hulpbisschop van Brussel, mgr. Jean Kockerols, heeft een plan klaar waaraan tegen 2016 tien of twaalf centrumkerken overblijven voor de zondagse eucharistie.

Sinds de jaren 1960 was er in de ruim honderd parochies van het gewest steeds een afzonderlijke Nederlands- en Franstalige pastoraal. In de stad zelf zijn Nederlandstaligen in de minderheid, maar in de periferie, vooral in het noordwesten, is de Nederlandstalige kerkelijke aanwezigheid aanzienlijker. De zuidkant daarentegen telt veel minder Nederlandstaligen.

„Welke in 2016 de centra voor de Nederlandstalige pastoraal zullen zijn, is nu onmogelijk te zeggen”, vertelt Tony Frison, pastoor in Evere en adjunct van de hulpbisschop. „Het proces is wel al lang bezig. Momenteel maken 108 parochies deel uit van twintig pastorale eenheden. Die zijn in het zuiden en oosten best wel groot. Zo bestaat de eenheid Bethlehem uit twintig parochies. Hanteren we een soortgelijke norm, dan houden we slechts vijf Nederlandstalige hoofdkerken over. Onze eerste bekommerning is echter niet te herstructureren, maar te herbronnen en onze basisopdracht te vervullen, namelijk het evangelie verkondigen.”

De voertaal in Brussel is ontegensprekelijk het Frans, al wordt er op zondag eucharistie gevierd in wel dertig talen, de jaarlijkse mis in het Brussels niet meegeteld. De Poolse katholieken,

Opmerkelijk veel jeugdige kerkgangers voor de Poolse viering in de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Kapellekerk. © Herman Ricour

die eucharistie vieren in de Kapellekerk en in de Sint-Elisabeth in Schaarbeek, zijn het talrijkst. Ook de Spaans- en Portugeestaligen beschikken over meerdere kerken. In enkele wijken stijgt zowaar het aantal christenen, met dank aan de inwijkelingen uit Oost-Europa. Bepaalde buitenlandse gemeenschappen bloeien volop, zoals de prille groep Slowaken in de Europese wijk. Zij zijn vragende partij voor een eigen kerkgebouw.

„Het vicariaat behoudt een afzonderlijke Nederlands- en Franstalige pastoraal”

Het statuut van de Nederlandstalige pastoraal kun je niet vergelijken met dat van de buitenlandse. Frison: „Het vicariaat zal een afzonderlijke Nederlandsta-

lige en Franstalige pastoraal behouden. Tweektalige vieringen zitten er dus niet meteen aan te komen. In heel wat parochies zijn er echter geen Vlaamse missen meer. Daarom kiezen we in de binnenstad voor een beperkt aantal kerken met een Nederlandstalig aanbod. Zo gaan alle vormelingen naar de parochie Goede-Bijstand, die nu al gelovigen van overal aantrekt.”

Paul De Sadeleer is medemoderator van de pastorale eenheid Emmaüs in Sint-Jans-Molenbeek. Die eenheid bestaat uit drie parochies in Boven-Molenbeek, een in de jaren 1960 opgetrokken residentieel en tegenwoordig overwegend Franstalig stadsdeel. De Sadeleer: „De buurt is erg multicultureel. De Franstalige pastoraal is er de grote broer, de Nederlandstalige behoort samen met die van andere gemeenschappen tot de kleintjes. Het

maandelijks Taizégebed is het enige wat Nederlandstaligen en Franstaligen samen doen. Eigen aan de Nederlandstalige pastoraal is dat we, gedwongen door de feiten, een laboratorium zijn voor wat in Vlaanderen nog niet bespreekbaar is. Het onderscheid tussen priesters en leken is hier klein. Priesters zijn er voor de geestelijke begeleiding. Alles wordt gedragen door vrijwilligers. Emmaüs telt zelfs een soort huiskerk, een combinatie van gespreks- en gebedsbijeenkomst.”

Binnen vier jaar zullen er in heel Brussel welgeteld twaalf Nederlandstalige niet-pensioengerechtigd priesters zijn. De kans is dus reëel dat er in de drie kerken van de pastorale eenheid Emmaüs geen eucharistie kan plaatshebben. „Iedereen beseft dat het niet anders kan”, zegt De Sadeleer. „Sommigen opperen dat we dan maar kerken moe-

ten sluiten, maar dat lijkt me de foute keuze. We zouden beter samenwerken met meerdere Nederlandstalige gemeenschappen. Dat schept nieuwe kansen, want een kerk delen met Franstaligen is niet eenvoudig. Zo kunnen we niet zomaar het meubilair veranderen of Nederlandstalige affiches ophangen. Kunnen de Nederlandstaligen niet – net als de Polen – hun eigen kerken krijgen, vraag ik me soms af? De basisprincipes inzake de pastoraal zijn inmiddels achterhaald.”

Verdriet en rouw alom? Tony Frison benadrukt dat op veel plaatsen het besef leeft dat het moet veranderen. „In enkele kerken verzaakte ik bij gebrek aan kerkgangers intussen node aan Nederlandstalige zondagsvieringen”, zegt de priester. „De mensen zagen het natuurlijk al lang aankomen. ‘Je hebt het nog lang volgehouden’, troosten zij mij.”